

Korzyści i wyzwania rolnictwa ekologicznego

W związku z wprowadzeniem nowych regulacji w kontekście unijnej Wspólnej Polityki Rolnej, warto zainteresować się tematem rolnictwa ekologicznego. Według wstępnych ustaleń założonych przez Komisję Europejską zakłada się, że do 2030 roku 25% upraw będzie wyprodukowanych w sposób ekologiczny.

Zwiększanie powierzchni uprawianych w ten sposób znajduje się na liście priorytetów strategii „Od pola do stołu”, która jest jednym z głównych elementów Europejskiego Zielonego Ładu.

Eko, czyli jakie?

Z gospodarstw ekologicznych uzyskuje się produkty, które zostały pozyskane w sposób najbardziej zbliżony do naturalnego. W związku z tym uważa się je za zdrowsze i bardziej pełnowartościowe niż produkty pochodzące z gospodarstw towarowych.

Jednym z podstawowych założeń w prowadzeniu gospodarstwa ekologicznego jest polepszenie żyzności gleby dzięki stosowaniu naturalnych nawozów. Kluczowym zadaniem ekologicznego podejścia do prowadzenia gospodarstwa jest zachowanie bioróżnorodności. Ma to na celu ograniczenie występujących chorób poprzez kontakt z różnymi czynnikami i nabieraniem odporności oraz zapobieganiem występowania negatywnych skutków zjawisk atmosferycznych. Najbardziej efektywne gospodarstwa ekologiczne dążą do zachowania równowagi paszowo-nawozowej,

która polega na tym, aby nawozić glebę nawozami pochodzącymi od zwierząt karmionych ekologiczną paszą produkowaną w gospodarstwie.

Wady i zalety rolnictwa ekologicznego

Rolnictwo ekologiczne posiada liczne zalety, ale również wady. Jednym z głównych atutów jest zachowanie jak najbardziej naturalnych warunków do uprawy ziemi i chowu zwierząt. Pozwala to na uzyskanie produktów, które cechują się wysoką wartością odżywczą i są teoretycznie zdrowsze. Ekologiczne podejście sprawia, że zabiegi mechaniczne są stosowane w jak najmniejszej liczbie, aby uniknąć nadmiernego wpływu na środowisko. Dzięki działaniom ekologicznym zachowuje się naturalny krajobraz wsi, co pozwala na rozwój agroturystyki.

Jednym z głównych minusów prowadzenia gospodarstwa w ekologiczny sposób jest niska produktywność, która powoduje wysokie koszty jednostkowe produkcji. Dlatego żywność ekologiczna jest droższa od tej produkowanej tradycyjnie. Ograniczenie stosowania środków ochrony roślin i lekarstw dla zwierząt powoduje, że produkcja może być podatna na różne choroby, szczególnie gdy wybierane są odmiany i rasy o niskiej odporności. Rolnictwo ekologiczne jest bardziej wymagające pod względem nakładów pracy, którą trzeba włożyć, aby uzyskać oczekiwany rezultat.

W Polsce znajduje się około 20 tysięcy gospodarstw, które wytwarzają ekologiczną żywność. W Wielkopolsce tylko około 1 tysięcy zajmuje się takim gospodarowaniem. Jest to niewielka liczba w porównaniu z wszystkimi gospodarstwami znajdującymi się w Wielkopolsce.

Aktualnie w Polsce tylko 3,5% wszystkich upraw jest wytwarzanych ekologicznie. Wśród nich najczęściej występują zboża, trwałe użytki zielone, rośliny korzeniowe i bulwiaste, truskawki, owoce jagodowe i orzechy. W gospodarstwach ekologicznych najliczniejszą grupą hodowanych zwierząt jest drób, owce i bydło. W związku z wprowadzeniem Europejskiego Zielonego Ładu polscy rolnicy będą musieli znacznie zwiększyć obszar uprawiany konwencjonalnie na ekologiczną uprawę.

Transformacja produkcji konwencjonalnej na ekologiczną

Przebudowa gospodarstwa z produkcji konwencjonalnej na ekologiczną wymaga pewnych nakładów pracy oraz czasu. Przejściowy czas wprowadzania ekologicznych rozwiązań to okres konwersji, w którym rolnik pracuje pod nadzorem wybranej jednostki certyfikującej. Wszystkie gospodarstwa, które zajmują się otrzymywaniem ekologicznej żywności są sprawdzane przez odpowiednie jednostki certyfikujące. W Polsce aktualnie znajduje się 13 ośrodków, które zajmują się nadawaniem certyfikatów oraz sprawdzaniem gospodarstw. Okres konwersji trwa 24 miesiące dla upraw jednorocznych oraz 36 miesięcy dla wieloletnich. W tym czasie wyprodukowana żywność może być sprzedawana jako ekologiczna, jednak z odpowiednim oznakowaniem „produkt w trakcie konwersji na rolnictwo ekologiczne”.

Rolnictwo ekologiczne jest nacechowane szeregiem zasad, których należy przestrzegać. Szczególnie trzeba zwrócić uwagę na zakaz stosowania większości

środków ochrony roślin, nawozów sztucznych oraz innych substancji chemicznych ułatwiających prowadzenie gospodarstwa. Materiał siewny do upraw ekologicznych można pozyskać na dwa sposoby. Pierwszym jest zakup kwalifikowalnego, ekologicznego materiału, a drugi polega na wykorzystaniu własnego materiału siewnego po wcześniejszej zgodzie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa właściwego ze względu na miejsce prowadzenia działalności przez producenta ekologicznego. Warto pamiętać, że przed siewem nie należy zaprawiać ziarna.

Ważnym elementem prowadzenia gospodarstwa ekologicznego jest hodowla zwierząt, która umożliwia zamknięcie cyklu paszowo-nawozowego. Okres konwersji zwierząt już żyjących w gospodarstwie oraz pastwisk, na których bytują wynosi około 24 miesiące, a w zależności od gatunku może być krótszy. Przejściowy czas może być szczególnie trudny dla gospodarstw konwencjonalnych, które intensywnie wykorzystywały środki chemiczne. W takich gospodarstwach obniżone plonowanie może być wyższe i trwać dłużej, niż w gospodarstwach, które były prowadzone mniej intensywnie.

Prowadzenie ekologicznego gospodarstwa może być opłacalne, jednak pod pewnymi warunkami. Jednym z najważniejszych jest fakt, że rolnik, który zdecyduje się na prowadzenie gospodarstwa w ten sposób musi posiadać bardzo szeroką wiedzę na temat uprawy roli, ponieważ rolnictwo ekologiczne nie wybacza błędów. Jedna zła decyzja może sprawić, że wybrana uprawa nie przyniesie zysków. Ważnym elementem dochodowości są również specjalne dopłaty, które są dedykowane rolnictwu ekologicznemu. Szczególnie przynoszą one pomoc na początku drogi w okresie, gdzie plonowanie jest znacznie obniżone. Również analiza rynku i potrzeb konsumentów jest kluczowa, aby sprzedawać swoje produkty po jak najlepszych cenach. Podsumowując, mimo większych nakładów pracy i zaangażowania można osiągnąć sukces prowadząc gospodarstwo ekologiczne, a przy tym zadbać o środowisko i zdrowie.

Justyna Bystra

*Doradca w Powiatowym Zespole Doradztwa Rolniczego w powiecie kępińskim
Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu*